

Міністерство освіти і науки України

Інститут спеціальної педагогіки НАПН України

**НАВЧАЛЬНІ ПРОГРАМИ ДЛЯ 5-9 (10) КЛАСІВ
СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАГАЛЬНООСВІТНИХ НАВЧАЛЬНИХ
ЗАКЛАДІВ ДЛЯ ГЛУХИХ ДІТЕЙ**

ГЕОГРАФІЯ

6-7 класи

Укладач: **Таранченко Оксана Миколаївна**, головний науковий співробітник лабораторії сурдопедагогіки Інституту спеціальної педагогіки НАПН України, доктор педагогічних наук

Київ – 2015

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програми з географії для 6-7 класів шкіл для глухих дітей укладено з адаптаціями на основі програми для загальноосвітніх навчальних закладів, відповідно до положень Державного стандарту базової (основної) середньої освіти, згідно з яким шкільна географічна освіта є складовою освітньої галузі «Природознавство». **Структура і зміст навчальної програми** з географії базуються на принципах неперервності й наступності шкільної географічної освіти, її інтеграції на основі внутрішньопредметних зв'язків, гуманізації, гуманітаризації, урахування вікових можливостей учнів, практичної спрямованості. У програмі дотримано наскрізних змістових ліній, визначених в Державному стандарті базової середньої освіти.

Окремі елементи географічних знань учні отримують в 1-4 класах в курсі «Я і Україна» та пропедевтичному курсі «Природознавство» для 5-го класу, коли у школярів формуються уявлення про Всесвіт, Землю як планету Сонячної системи, про геосфери та складові середовища життя людини.

Метою вивчення географії в основній школі є формування у школярів географічної картини світу; світоглядного розуміння природи Землі, середовища, у якому існує людина; просторового уявлення про земну поверхню; розвиток умінь усвідомлено орієнтуватися в соціально-економічних, суспільно-політичних та екологічних подіях, що відбуваються у державі та світі. В процесі опанування учнями навчального предмета передбачається формування ключових і предметних компетентностей; формування цілісної природничо-наукової картини світу; виховання позитивного емоційно-ціннісного ставлення до природи; застосування здобутих знань в повсякденному житті для збереження навколишнього середовища та соціально-відповідальної поведінки в ній, адаптації до умов проживання на певній території.

Досягнення зазначеної мети географічної освіти в основній школі передбачає розв'язання таких головних завдань:

- засвоєння знань про основні географічні поняття, закономірності розвитку, взаємозв'язки у природі, населення і господарства різних територій, формування материків, океанів та їх частин у відповідності з природними та соціально-економічними чинниками; природу, населення і господарство України; економічну і соціальну географію світу; природокористування та навколишнє середовище;
- оволодіння вміннями використовувати різні джерела географічної інформації – картографічні, статистичні, геоінформаційні технології для пошуку, інтерпретації і демонстрації різноманітних географічних даних та формування в учнів на цій основі однієї з ключових компетенцій – інформаційної; застосовувати географічні знання для пояснення та оцінки географічних процесів і явищ;
- розвиток пізнавального інтересу, інтелектуальних і творчих здібностей учнів у процесі географічних спостережень, розв'язання проблемних завдань, самостійного набуття нових знань з географії;
- формування здатності і готовності до використання географічних знань та вмінь у повсякденному житті для адекватної соціально-відповідальної поведінки в навколишньому середовищі, його збереження, адаптації до умов проживання на певній території; самостійного оцінювання рівня впливу людини на природу, безпеки довкілля як сфери життєдіяльності людини; розв'язання конкретних практичних завдань;
- виховання екологічної культури, любові до свого народу, місцевості проживання, патріотизму, толерантного ставлення до інших народів, поваги до природних і культурних цінностей різних регіонів та країн світу.

Географія 6-го класу (Загальна географія) є першим систематичним курсом нового шкільного предмета.

У процесі вивчення загальної географії в учнів формуються уявлення про Землю як природний комплекс, про особливості земних оболонок та їх взаємозв'язки; відомості про географічні подорожі та дослідження Землі, особливості зображення земної кулі на глобусі й карті, про кількість і розміщення населення земної кулі, людські раси, положення України та окремих держав на політичній карті

світу. Так, 6-му класі розпочинається формування загальної географічної культури школяра та поступове опанування картографічної мови, географічних уявлень та понять, набувають відповідних умінь та навичок роботи з різними джерелами географічної інформації.

Навчально-пізнавальний процес необхідно спрямовувати на формування в учнів загальнонавчальних умінь і навичок та ключових компетенцій, розвиток пізнавального інтересу учнів до об'єктів і процесів навколишнього світу. Зважаючи на це, навчально-методичні завдання, що постають перед вчителем, – навчити школярів встановлювати зв'язки в системі географічних знань, формувати на цій основі навчально-пізнавальну, інформаційну, картографічну та комунікативну компетенції; залучати учнів до практичної діяльності, спонукати застосовувати у повсякденному житті набуті географічні знання і вміння.

У 6-му класі пропонується низка практичних робіт, 4 з яких оцінюються обов'язково. До окремих тем запропоновані дослідження, які можна виконувати у вигляді презентацій, творів (есе), розробки міні-проектів тощо.

Географія 7-го класу (Географія материків і океанів) є логічним продовженням курсу загальної географії й значною мірою спирається на саме на цей матеріал.

Головна метою цього курсу – формування географічних знань про природу материків та океанів, їх цілісність і диференціацію, про населення та його життєдіяльність в різних природних умовах; розширення знань про географічну оболонку та її компоненти; закладення необхідної основи для розуміння учнями ролі географічної оболонки у житті людей і впливу суспільства на природні умови.

Серед завдань вивчення курсу географії у 7-му класі – формувати в учнів: навчально-пізнавальну, інформаційну, картографічну, комунікативну, загальнокультурну компетенції. Зокрема: знання про географічну диференціацію природи Землі на загальнопланетарному та регіональному рівнях; географічні уявлення про природні комплекси материків та океанів, їх просторову неоднорідність; первинні поняття про політичну карту, населення та види його господарської діяльності, глобальні виклики людства; картографічну грамотність, практичні уміння щодо пошуку, систематизації та презентації різноманітної географічної інформації.

В курсі передбачено виконання низки практичних робіт, 4 з яких є обов'язковими. Переважна більшість з них виконується на основі використання різноманітних тематичних карт атласу та контурних карт, що передбачає вміння учнів працювати з різними за змістом картами і є одним з найважливіших показників якості їх підготовки. Програмою передбачені також різноманітні дослідження, виконання творчих проектів тощо.

Розвитково-корекційні завдання курсу полягають у формуванні розумових здібностей глухих учнів, мовленнєвих умінь і навичок (ЖМ, словесної мови), їх емоційної сфери, саморегуляції та самовираження відповідно до індивідуальних можливостей кожного школяра. У загальноосвітніх закладах для дітей з порушеннями слуху жестова і словесна мови використовуються як рівноправні засоби навчання та спілкування і застосовуються тією мірою, що є необхідною для ефективного здійснення навчально-виховного процесу. У школах для глухих дітей навчання здійснюється з певним домінуванням жестової мови, але при цьому не слід ігнорувати навчання словесної мови. В основу програми покладено максимальне використання учнями слухо-зорового сприймання мовлення поряд з розвитком у них вимови наближеної до правильної, що сприятиме їхній успішній соціалізації. Забезпечення єдності жестової та словесної мов, з урахуванням психофізичного стану та індивідуальних можливостей глухих учнів, створює умови, необхідні для засвоєння відповідних знань, умінь і навичок.

Кількість навчальних годин визначається у відповідності до діючих Типових навчальних планів.

6 клас
ЗАГАЛЬНА ГЕОГРАФІЯ

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Спрямованість корекційно-розвиткової роботи
<p>ВСТУП. Географія як наука про Землю, її природу, населення та його господарську діяльність, про взаємодію природи і людства. Значення географічних знань. Основні джерела географічної інформації та їх роль в розширенні географічних знань. Географічні дослідження. Особливості організації географічних спостережень.</p>	<p>Учень Називає (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) (за допомогою навідних запитань вчителя): об'єкти вивчення географії, основні джерела географічних знань; має уявлення про: способи збирання географічної інформації (спостереження, аналіз і порівняння географічних карт, історичних документів, статистичних даних, об'єктів та явищ); значення географії для життєдіяльності людини; різні джерела, що містять географічну інформацію; пояснює (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) (за допомогою навідних запитань вчителя) значення проведення природничих спостережень.</p>	<p>Уточнення природничих уявлень у процесі навчальної діяльності; актуалізація словника понять, набутого при вивченні курсу природознавства. Збагачення словникового запасу відповідно до змісту теми. Розвиток сприймання і розуміння записів, розповіді (пояснення) вчителя; навичок запам'ятовування та відтворення вивченого. Формування навичок використовувати додаткові джерела інформації. Розвиток слухового сприймання за допомогою звукопідсилюючих апаратів індивідуального користування упродовж уроку.</p>

<p>РОЗДІЛ І. Розвиток географічних знань про Землю.</p> <p>Тема 1. Уявлення про Землю в давнину. Уявлення про Землю єгиптян, вавилонян, індійців, греків, римлян, слов'ян. Зображення Землі на картах різних часів.</p> <p>Тема 2. Відкриття нових земель та навколосвітні подорожі. Подорожі вікінгів. Подорожі Марко Поло. Пошуки морського шляху в Індію. Відкриття Америки. Перша навколосвітня подорож Ф. Магеллана. Відкриття Австралії і Антарктиди. Навколосвітні експедиції, їх географічне значення (Дж.Кук, І.Крузенштерн і Ю.Лисянський).</p> <p>Тема 3. Сучасні дослідження. Дослідження Землі у ХХ на початку ХХІ ст. Сучасні туристичні подорожі як спосіб пізнання Землі.</p> <p>Дослідження: Робота з різними джерелами інформації для підготовки повідомлень про географічні відкриття.</p>	<p>Учень Називає (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) (за допомогою навідних запитань вчителя): учасників подорожей, географічних відкриттів, експедицій різних епох (співвідносить відповідні назви словесно, ЖМ, дактилем); розпізнає: карти маршрутів мандрівників та дослідників; має уявлення про: наслідки подорожей та експедицій у різні епохи; роль туризму для пізнання Землі в наш час; добирає: інформацію про дослідження Землі з різних джерел; складає (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) (за допомогою навідних запитань вчителя): короткі повідомлення про власні подорожі, які ілюструє малюнками, фотографіями, міні-презентаціями.</p>	<p>Розвиток вміння аналізувати взаємозалежності між подіями і явищами. Формування вміння порівнювати, розкривати причинно-наслідкові зв'язки певних подій і явищ. Розширення досвіду сприйняття фактів об'єктивної дійсності. Поповнення словникового запасу відповідно до теми. Розвиток вміння будувати логічні запитання з теми. Формування самостійності під час виконання практичних робіт. Розвиток слухового сприймання; автоматизація зчитування з губ.</p>
--	--	---

<p>РОЗДІЛ 2. Земля на плані та карті.</p> <p>Тема 1. Орієнтування на місцевості. Способи орієнтування на місцевості. Визначення напрямків на місцевості. Компас. Поняття про азимут.</p> <p>Тема 2. Способи зображення Землі. Особливості та відмінності зображення земної поверхні на глобусі, картах, планах, аерознімках, космічних знімках. Масштаб та його види.</p> <p>Тема 3. План, його основні ознаки. Умовні знаки плану. Визначення напрямків на плані. Складання плану за допомогою умовних топографічних знаків.</p> <p>Тема 4. Географічні карти. Карті, їх елементи. Класифікація карт за масштабом, змістом та просторовим охопленням. Практичне значення карт. Географічні атласи.</p> <p>Тема 5. Географічні координати. Градусна сітка на глобусі та географічній карті. Поняття про географічні координати – широту та довготу. Правила відліку географічної широти і довготи. Географічні координати свого населеного пункту.</p> <p>Практична робота: Розв'язування задач з використанням різних видів масштабу. Визначення масштабів планів та карт. Визначення географічних координат за географічною картою.</p>	<p>Учень називає (<i>ЖМ, дактилем, по можливості словесно</i>) (<i>за допомогою навідних запитань вчителя</i>): лінії градусної сітки (паралелі, меридіани, екватор, нульовий меридіан), об'єкти місцевості за планом і картою; елементи плану і карти; масштаб карти, напрямки, умовні знаки (<i>співвідносить відповідні поняття словесно, ЖМ, дактилем</i>);</p> <p>має уявлення про: азимут; різні способи орієнтування на місцевості; відмінності у масштабі, способах зображення географічних об'єктів на карті і плані; значення плану місцевості і карти для себе і своєї родини;</p> <p>користується: умовними знаками плану, карти, різними видами масштабу;</p> <p>читає: друковані та електронні карти, плани;</p> <p>вимірює: відстані на плані за допомогою масштабу;</p> <p>визначає: масштаб плану і карт, географічні координати окремих об'єктів, населених пунктів, свого населеного пункту;</p> <p>складає: елементарний план за допомогою умовних знаків;</p> <p>розв'язує: задачі з різними видами масштабів;</p> <p>порівнює (<i>ЖМ, дактилем, по можливості словесно</i>) (<i>за допомогою навідних запитань вчителя</i>): зображення місцевості на глобусі, карті, плані, малюнку.</p>	<p>Збагачення словникового запасу новою термінологією (на матеріалі теми). Розвиток уявлень про абстрактні поняття.</p> <p>Активізація навичок спостереження, аналізу та порівняння. Розвиток навичок володіння зорово-просторовим сприйняттям при роботі з картографічним матеріалом. Розвиток пізнавальної активності у вивченні теми; вмінь використовувати набуті навички в різних змінних умовах. Розвиток вміння зчитувати з губ мовлення вчителя та учнів класу.</p>
--	--	---

<p>РОЗДІЛ 3. Оболонки Землі.</p> <p>Тема 1. Літосфера. Внутрішня будова Землі. Будова літосфери, її властивості. Літосферні плити, наслідки їх переміщення. Рухи земної кори. Землетруси. Вулкани і гейзери. Сейсмічні пояси Землі. Зовнішні процеси, що зумовлюють зміну земної кори. Вивітрювання, робота вітру, наземних і підземних вод, льодовиків. Абсолютна і відносна висота місцевості, способи їх визначення за картами і планами. Основні форми рельєфу суходолу – гори і рівнини. Різноманітність та утворення рівнин на суходолі. Найбільші рівнини світу. Різноманітність та утворення гір на суходолі. Найвищі і найдовші гори світу. Рельєф дна океану. Серединно-океанічні хребти – найвищі і найдовші гори Світового океану. Унікальні форми рельєфу, їх охорона.</p> <p>Практична робота: Позначення на контурній карті рівнин, гір, вулканів суходолу та серединно-океанічних хребтів.</p> <p>Дослідження: Визначення за картами висоти місцевості.</p>	<p>Учень Називає (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) (за допомогою навідних запитань вчителя): внутрішні шари Землі, склад материкової та океанічної земної кори, суттєві ознаки понять “літосфера”, “земна кора”, “літосферна плита”, “рельєф”, “гори”, “рівнини”, (співвідносить відповідні поняття словесно, ЖМ, дактилем); має уявлення про: вплив внутрішніх і зовнішніх процесів на формування материків, океанів та їх рельєфу; причини і наслідки руху літосферних плит, роботи води, вітру; необхідність охорони форм рельєфу; значення рельєфу в житті та господарській діяльності людини; вплив людини на рельєф; форми рельєфу своєї місцевості. показує на карті: сейсмічні пояси, найбільші вулкани, різні форми рельєфу; географічне положення гір і рівнин (в межах теми вивчення); позначає на контурній карті: сейсмічні пояси, вулкани, гори, хребти в океані, рівнини, плоскогір'я (основні); порівнює (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) (за допомогою навідних запитань вчителя): рівнини і гори за висотою, походженням, розміщенням на суходолі та в океанах.</p>	<p>Розвиток прагнення пізнавати природу Землі. Розвиток навичок усвідомлювати та розкривати причиново-наслідкові зв'язки в природі обумовлені впливом певних чинників. Розширення словникового запасу термінологією за темою. Розвиток навичок побудови логічних запитань за темою. Розвиток навичок володіння зорово-просторовим сприйняттям під час роботи з картографічним матеріалом. Формування вміння за допомогою вчителя та самостійно стежити за власною вимовою. Розвиток мовлення та слухового сприймання: сприймання на слух за допомогою звукопідсилюючої апаратури.</p>
--	---	--

<p>Тема 2. Атмосфера. Будова атмосфери, властивості повітря в тропосфері. Добовий і річний хід температури повітря. Теплові пояси Землі. Практичне значення вимірювання температури повітря. Атмосферний тиск: причини і наслідки його зміни в тропосфері. Вимірювання атмосферного тиску. Вітер: причини виникнення, напрям, сила, швидкість, їх визначення за допомогою сучасних приладів та на око (візуально). Вода в атмосфері: випаровування, вологість повітря, зміни вологості повітря залежно від температури. Хмари і туман, відмінності в їх утворенні. Оподи, що випадають з хмар та з повітря, їх види, способи вимірювання. Погода, її елементи, мінливість. Характерна погода за сезонами у своїй місцевості. Практичне значення прогнозів погоди. Клімат. Основні кліматичні показники. Карта кліматичних поясів. Зміни клімату. Вплив людини на атмосферу і клімат.</p> <p>Практична робота: Складання графіка зміни температури повітря, діаграм хмарності та опадів.</p> <p>Дослідження: Аналіз погоди в різних місцях світу за одну добу з використанням різних джерел інформації.</p>	<p>Учень Називає (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) (за допомогою навідних запитань вчителя): суттєві ознаки понять “погода”, “клімат”, “хмари“, “хмарність“, “оподи“, “синоптична карта“ (співвідносить відповідні поняття словесно, ЖМ, дактилем); наводить приклади (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) (за допомогою навідних запитань вчителя): прогнозів погоди, основних типів клімату; порівнює (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) (за допомогою навідних запитань вчителя): погоду своєї місцевості у різні пори року; пояснює (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) (за допомогою навідних запитань вчителя): причини і наслідки зміни погоди і клімату; має уявлення про: теплові пояси Землі; світові центри спостереження за погодою, характерні ознаки погоди у своїй місцевості, вплив чистого повітря на здоров'я людини; наслідки впливу господарської діяльності людини на атмосферу і клімат Землі; спостерігає і фіксує: зміни погоди (температура повітря, атмосферний тиск, вітру, вологість повітря, хмарність, оподи); визначає: середні температури, тиск атмосфери, швидкість вітру; розподіл температури повітря, атмосферного тиску протягом доби, сезону, року; будує: графіки зміни температури, діаграми розподілу опадів за певний період; користується: вимірювальними приладами (термометр, барометр); добирає: джерела інформації для ознайомлення з атмосферними процесами.</p>	<p>Поповнення словникового запасу термінологією відповідно до теми. Розвиток аналізуючого спостереження; пізнавальної активності у вивченні природних явищ; вміння досліджувати об'єкти природи; усвідомлення причинно-наслідкових зв'язків у природі. Розвиток вміння правильної побудови речень у невеликих описах; вміння будувати логічні висловлювання з теми; навичок побудови діалогу з вчителем та учнями; Формування правильної вимови нових слів. Розвиток слухового сприймання; автоматизація зчитування з губ.</p>
---	--	---

<p>Тема 3. Гідросфера. Загальна кількість води на Землі, її розподіл між частинами гідросфери. Світовий океан: океани, моря, затоки, протоки. Визначення глибин океанів і морів. Властивості вод Світового океану. Острови в океані. Рухи води в Океані. Життя в водах Світового океану. Океан та людина. Води суходолу. Річка: річкова система, басейн річки, річкова долина. Найдовші, найбільші річки світу. Пороги і водоспади. Озера, їх різноманітність. Найбільші і найглибші озера Землі. Болота, особливості їх утворення. Штучні водойми: ставки, водосховища, канали. Льодовики. Особливості утворення. Багаторічна мерзлота. Утворення і поширення багаторічної мерзлоти. Підземні води, умови їх утворення. Термальні та мінеральні води. Значення вод суходолу для природи і людини. Охорона вод Світового океану і суходолу.</p> <p>Практична робота: Позначення на контурній карті морів, проток, заток, островів; річок, озер, водоспадів.</p> <p>Дослідження: Дослідити найближчу місцеву водойму та описати її за типовим планом.</p>	<p>Учень називає (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) (за допомогою навідних запитань вчителя): суттєві ознаки понять “океан”, “море”, “затока”, “протока”, “острів”, “океанічна течія”, “річка”, “озеро”, “болото”, “льодовик”, “багаторічна мерзлота”, “підземні води” (співвідносить відповідні поняття словесно, ЖМ, дактилем); наводить приклади (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) (за допомогою навідних запитань вчителя): морів, заток, проток, островів, річок, озер; пояснює (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) (за допомогою навідних запитань вчителя): причини і наслідки рухів води у Світовому океані; особливості живлення і режиму вод суходолу; порівнює (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) (за допомогою навідних запитань вчителя): різні водні об’єкти (в межах теми вивчення) має уявлення про: особливості розподілу води між Світовим океаном і водами суходолу; географічне положення водних об’єктів, глибини океанів і морів за шкалою глибин; залежність напряму і характеру течії річок від рельєфу, видів живлення та режиму річок від клімату; роль води для життєдіяльності людини, вплив людини на різні частини гідросфери; способи очищення води в домашніх умовах і вплив якості води на здоров’я людини; розрізняє: способи зображення вод суходолу на плані місцевості та на карті; озера за походженням улоговин, стоком, материкові та гірські льодовики, штучні водойми; знаходить і позначає на контурній карті: моря, протоки, затоки, острови, півострови, річки, озера (в межах вивченого за темою).</p>	<p>Збагачення словникового запасу відповідно до змісту теми. Розвиток сприймання і розуміння записів, розповіді (пояснення) вчителя; навичок запам’ятовування і відтворення вивченого. Розвиток навичок володіння зорово-просторовим сприйняттям під час роботи з картографічним матеріалом. Розвиток слухового сприймання за допомогою звукопідсилюючих апаратів індивідуального користування на протязі уроку. Формування навичок використовувати додаткові джерела інформації.</p>
---	--	---

<p>Тема 4. Біосфера та ґрунти. Складові біосфери, особливості їх поширення на земній кулі. Властивості ґрунтів. Ґрунтовий покрив, карта ґрунтів. Вплив господарської діяльності людини на ґрунтовий покрив, рослинний і тваринний світ суходолу та океану.</p>	<p>Учень називає (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) (за допомогою навідних запитань вчителя): суттєві ознаки понять “біосфера”, “ґрунти”, “ґрунтовий покрив”, “рослинність”, “тваринний світ”; переважаючи види рослин і тварин своєї місцевості (співвідносить відповідні поняття словесно, ЖМ, дактилем);</p> <p>порівнює (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) (за допомогою навідних запитань вчителя): види рослин і тварин, що поширені в різних широтах;</p> <p>пояснює (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) (за допомогою навідних запитань вчителя): особливості поширення ґрунтів і живих організмів на земній кулі за допомогою карт; вплив людини на компоненти біосфери;</p> <p>має уявлення про: значення ґрунтів, рослинності і тваринного світу для життєдіяльності людини; сфери використання ґрунтів, рослинності і тваринного світу у своєї місцевості.</p>	<p>Актуалізація словника понять, набутого при вивченні курсу природознавства, збагачення словникового запасу відповідно до змісту теми.</p> <p>Розвиток сприймання і розуміння записів, розповіді (пояснення) вчителя; навичок запам’ятовування і відтворення вивченого. Розвиток навичок аналізуючого спостереження, навичок використовувати додаткові джерела інформації. Розвиток слухового сприймання за допомогою звукопідсилюючих апаратів індивідуального користування упродовж уроку.</p>
--	---	---

<p>Тема 5. Природні комплекси. Природні комплекси (ландшафти) як наслідок взаємозв'язків компонентів природи. Географічна оболонка – найбільший природний комплекс Землі, її межі, властивості. Природні зони Землі. Особливості природних зон екваторіальних, тропічних, помірних та полярних широт.</p> <p>Практична робота (на місцевості): Ознайомлення з одним з природних комплексів (ландшафтів) своєї місцевості, виявлення взаємозв'язків між його компонентами.</p>	<p>Учень називає (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) (за допомогою навідних запитань вчителя): суттєві ознаки понять “природний комплекс”, “географічна оболонка”, “природна зона”; компоненти природного комплексу (співвідносить відповідні поняття словесно, ЖМ, дактилем); наводить приклади (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) (за допомогою навідних запитань вчителя): природних комплексів та комплексів, змінених людиною у своїй місцевості; порівнює (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) (за допомогою навідних запитань вчителя): особливості основних природних зон Землі; пояснює (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) (за допомогою навідних запитань вчителя): на конкретних прикладах наслідки взаємодії літосфери, атмосфери, гідросфери, біосфери; має уявлення про: вплив людини на природні комплекси у своїй місцевості; значення знань про природні комплекси для життєдіяльності людини.</p>	<p>Поповнення словникового запасу термінологією відповідно до теми, що вивчається. Розвиток пізнавальної активності у вивченні теми. Розвиток вміння аналізувати взаємозалежності між явищами; вміння порівнювати, класифікувати за властивостями, розкривати причинно-наслідкові зв'язки певних явищ. Розвиток вміння будувати логічні повідомлення за темою. Автоматизація зчитування з губ мовлення вчителя та учнів класу. Розвиток самоконтролю за власною вимовою.</p>
---	---	---

<p>РОЗДІЛ IV. Планета людей.</p> <p>Тема 1. Кількість і розміщення населення Землі. Кількість населення Землі. Розселення населення на Землі. Найбільш заселені території земної кулі. Людські раси. Найчисельніші народи світу.</p> <p>Тема 2. Держави світу. Найбільші за площею та чисельністю населення держави світу та держави-сусіди України на політичній карті світу.</p> <p>Тема 3. Вплив людини на природу. Зміни складових географічної оболонки людством. Зміни природних комплексів Землі. Забруднення довкілля та його охорона.</p> <p>Практична робота: Позначення на контурній карті кордонів найбільших держав та їх столиць.</p> <p>Дослідження: Розробка міні-проекту з утилізації побутових відходів.</p>	<p>Учень називає (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) (за допомогою навідних запитань вчителя): чисельність населення Землі, населення України, свого населеного пункту; людські раси; розпізнає: способи зображення держав і столиць на політичній карті світу; визначає: за картою найбільші держави і держави-сусіди України та їх столиці; позначає: на контурній карті кордони держав, підписує їх назви та столиці (в межах теми вивчення); характеризує (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) (за допомогою навідних запитань вчителя): види господарської діяльності та їх наслідки у своєму населеному пункті; порівнює (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) (за допомогою навідних запитань вчителя): людські раси за зовнішніми ознаками; густоту населення в різних регіонах земної кулі (співвідносить відповідні назви словесно, ЖМ, дактилем); має уявлення про: вплив людини на природу, рівень забруднення навколишнього середовища в результаті здійснення різних видів господарської діяльності; заходи щодо усунення негативних наслідків господарської діяльності у своєму населеному пункті.</p>	<p>Збагачення словникового запасу на матеріалі тем, що вивчаються. Формування умінь і навичок сприймати звернене мовлення, вести діалог за темою вивчення. Конкретизація уявлень про природні об'єкти. Формування навичок розкривати причиново-наслідкові зв'язки у природі (причини і наслідки забруднення навколишнього середовища) тощо. Розвиток пам'яті на предметно-образному і словесному матеріалі, що вивчається. Формування практичної діяльності з охорони природи. Виховання свідомого бажання берегти природу своєї місцевості.</p>
--	---	--

7 клас
Географія материків і океанів

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Спрямованість корекційно-розвиткової роботи
<p>Вступ. Материки та океани як об'єкти вивчення географії. Джерела вивчення і дослідження материків та океанів. Карти материків та океанів, їх класифікація за охопленням території, змістом і призначенням.</p> <p>Дослідження: Аналіз карт атласу, їх групування за різними ознаками та визначення особливостей роботи з ними.</p>	<p>Учень називає (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) (за допомогою навідних запитань вчителя): об'єкти вивчення географії материків та океанів, різні види карт (співвідносить відповідні назви словесно, ЖМ, дактилем);</p> <p>наводить приклади (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) (за допомогою навідних запитань вчителя): різних джерел інформації про материки та океани;</p> <p>визначає: карти атласу за різними ознаками; карти за охопленням території, змістом і призначенням;</p> <p>має уявлення про: значення для людини географічних знань про материки та океани.</p>	<p>Уточнення природничих уявлень у процесі навчальної діяльності.</p> <p>Актуалізація вивченої в попередніх курсах термінології та збагачення словникового запасу відповідно до змісту теми.</p> <p>Розвиток сприймання і розуміння записів, розповіді (пояснення) вчителя; удосконалення навичок запам'ятовування і відтворення вивченого.</p> <p>Розвиток слухового сприймання за допомогою звукопідсилюючих апаратів індивідуального користування упродовж уроку.</p>

<p>Розділ 1. Загальні закономірності Землі.</p> <p>Тема 1. Форма і рухи Землі. Форма Землі та її географічні наслідки. Розміри планети, їх вплив на величину географічної оболонки та просторові масштаби процесів, що відбуваються в ній. Рухи Землі, їх наслідки: добовий і річний ритми в географічній оболонці, час.</p> <p>Тема 2. Материки та океани – великі природні комплекси географічної оболонки. Співвідношення і розподіл на Землі материків та океанів. Походження материків та океанічних западин. Материки і частини світу.</p>	<p>Учень називає (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) (за допомогою навідних запитань вчителя): форму та площу Землі, материки, частини світу, океани; дні рівнодення та сонцестояння (співвідносить відповідні поняття словесно, ЖМ, дактилем);</p> <p>показує на карті: материки, частини світу і океани (в межах теми вивчення);</p> <p>порівнює (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) (за допомогою навідних запитань вчителя): співвідношення суходолу та океану в різних півкулях планети; площі материків та океанів;</p> <p>пояснює (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) (за допомогою навідних запитань вчителя): утворення океанічних западин і материків унаслідок переміщення літосферних плит;</p> <p>має уявлення про: добові та річні ритми як наслідки осьового та орбітального руху Землі; пояси освітлення значення.</p>	<p>Поповнення словникового запасу відповідно до теми. Розвиток вміння аналізувати, порівнювати взаємозалежності між явищами; розширення досвіду сприйняття фактів об'єктивної дійсності. Розвиток вміння будувати логічні запитання з теми; короткі повідомлення з використанням нової термінології. Формування самостійності під час виконання практичних робіт; розвиток зорово-просторових навичок. Закріплення вміння зчитувати з губ мовлення вчителя та учнів класу.</p>
---	--	--

<p>Розділ II. Материк.</p> <p>Тема 1. Особливості природи материків.</p> <p>Геологічна історія формування рельєфу материків. Платформи і пояси складчастості.</p> <p>Кліматотвірні чинники. Розподіл сонячної енергії. Повітряні маси. Циркуляція атмосфери. Вплив рельєфу на клімат.</p> <p>Кліматичні пояси і типи клімату Землі.</p> <p>Ландшафти материків, закономірності їх поширення на рівнинах та в горах: широтна зональність і вертикальна поясність.</p>	<p>Учень називає (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) (за допомогою навідних запитань вчителя): геологічні ери та епохи складчастості; основні і перехідні кліматичні пояси, природні зони (співвідносить відповідні назви словесно, ЖМ, дактилем);</p> <p>наводить приклади (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) (за допомогою навідних запитань вчителя): платформ і відповідних рівнин, поясів складчастості і відповідних гір, різних за властивостями повітряних мас і типів клімату (співвідносить відповідні назви словесно, ЖМ, дактилем);</p> <p>показує на карті: найдавніші платформи, пояси складчастості, кліматичні пояси, природні зони (в межах теми вивчення);</p> <p>має уявлення про: закономірності формування рівнин і гір на материках; переміщення повітряних мас на різних широтах; широтну зональність і вертикальну поясність; циркуляцію атмосфери в екваторіальних, тропічних, помірних та полярних широтах;</p> <p>визначає: за тектонічними картами платформи і пояси складчастості, за кліматичними картами – кліматичні пояси; за картами географічних поясів і природних зон – зони і типи вертикальної поясності.</p>	<p>Збагачення словникового запасу новою термінологією (на матеріалі теми). Розширення уявлень про абстрактні поняття.</p> <p>Розвиток навичок володіння зорово-просторовим сприйняттям під час роботи з картографічним матеріалом.</p> <p>Активізація та розвиток пізнавальної діяльності; навичок спостереження, аналізу та порівняння.</p> <p>Розвиток слухового сприймання за допомогою звукопідсилюючої апаратури індивідуального користування;</p> <p>автоматизація зчитування з губ.</p>
--	--	--

<p>Тема 2. Африка. Географічне положення. Дослідження та освоєння материка. Геологічна будова, рельєф, корисні копалини. Загальні риси клімату. Кліматичні пояси і типи клімату. Води суходолу. Використання водних ресурсів. Особливості ґрунтово-рослинного покриву. Природні зони, закономірності їх розміщення. Стихійні явища природи. Екологічні проблеми. Об'єкти природної і культурної спадщини на материку. Населення. Держави. Зв'язки України з державами африканського континенту.</p> <p>Практичні роботи: Визначення географічних координат крайніх точок та протяжності материка з півночі на південь та із заходу на схід. Позначення на контурній карті назв основних географічних об'єктів материка.</p> <p>Дослідження: Визначення типів клімату за кліматичними діаграмами.</p>	<p>Учень називає (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) (за допомогою навідних запитань вчителя): дослідників материка; характерні риси географічного положення Африки, форми рельєфу; кліматичні пояси; води суходолу; типові природні ландшафти материка; переважаючі типи ґрунтів; найвідоміші національні парки Африки (<i>співвідносить відповідні назви словесно, ЖМ, дактилем</i>); позначає і показує на карті: миси; моря; затоки; протоки; острови; півострови; гори; вулкани; нагір'я; плоскогір'я; річки; озера; водоспади; пустелі; напівпустеля; держави та їх столиці (<i>відповідно до теми вивчення</i>); порівнює (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) (за допомогою навідних запитань вчителя): клімат різних кліматичних поясів; природні зони – вологих екваторіальних лісів, саван і рідколісь, пустель і напівпустель; має уявлення про: зв'язки між геологічною будовою, рельєфом і корисними копалинами материка; особливості клімату і розміщення кліматичних поясів на материку; розміщення корисних копалин, річок та озер на материку; основні екологічні проблеми материка (ерозія і засолення ґрунтів, вирубка лісів); наслідки екологічних, соціальних та економічних проблем у державах континенту; визначає: географічні координати; тип клімату за кліматичною картою та кліматодіаграмою.</p>	<p>Поповнення словникового запасу новою термінологією; розвиток навички побудови логічних запитань за темою та коротких повідомлень з використанням нової термінології. Розвиток пізнавальної активності; навичок усвідомлювати та аналізувати причинно-наслідкові зв'язки в природі, обумовлені впливом певних чинників. Розвиток навичок володіння зорово-просторовим сприйняттям під час роботи з картографічним матеріалом. Розвиток мовлення та слухового сприймання. Розвиток звички самостійно стежити за власною вимовою. Автоматизація навички зчитувати з губ мовлення вчителя та учнів класу.</p>
---	--	---

<p>Тема 4. Австралія та Океанія. Географічне положення Австралії. Дослідження та освоєння материка. Геологічна будова, рельєф, корисні копалини. Клімат. Води суходолу. Рослинний і тваринний світ. Природні зони. Зміни людиною природи материка. Об'єкти, занесені до Списку природної і культурної спадщини ЮНЕСКО. Населення, його склад та розміщення. Австралія – країна-материк. Природні особливості і заселення Океанії. Нова Зеландія.</p> <p>Практична робота: Позначення на контурній карті географічних об'єктів материка.</p> <p>Дослідження: Нанесення на контурну карту ендемічних та реліктових видів тварин та рослин материка.</p>	<p>Учень називає (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) (за допомогою навідних запитань вчителя): характерні риси географічного положення материка; дослідників материка; острови Океанії (співвідносить відповідні назви словесно, ЖМ, дактилем); наводить приклади (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) (за допомогою навідних запитань вчителя): форм рельєфу, типів клімату, внутрішніх вод, представників рослинності і тваринного світу Австралії та Океанії, видів господарської діяльності в Австралії та на островах Океанії (співвідносить відповідні назви словесно, ЖМ, дактилем); позначає і показує на карті: миси; моря; затоки; острови; півострів; плоскогір'я; низовини; гори; річки; озера; пустелі; держави та їх столиці (в межах теми вивчення); характеризує (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) (за допомогою навідних запитань вчителя): особливості географічного положення Австралії та островів Океанії; головні риси населення та його господарської діяльності; має уявлення про: вплив рельєфу і клімату на формування вод суходолу, причини унікальності органічного світу; особливості заселення Австралії та островів Океанії; наслідки впливу людини на унікальну природу материка та островів Океанії; визначає: географічні координати і протяжність материка; форми рельєфу за фізичною картою, кліматичні показники за тематичними картами, тип клімату за кліматодіаграмами.</p>	<p>Поповнення словникового запасу термінологією відповідно до теми Розвиток пізнавальної активності; усвідомлення причинно-наслідкових зв'язків природних явищ. Розвиток вміння правильної будови речень в невеликих описах; логічно вибудовувати описи за заданою темою; навичок побудови діалогу з вчителем та учнями класу. Удосконалення навичок зорово-просторового сприйняття під час роботи з картографічним матеріалом. Розвиток слухового сприймання; автоматизація зчитування з губ.</p>
---	--	--

<p>Тема 3. Південна Америка. Географічне положення. Дослідження та освоєння материка. Геологічна будова, рельєф, корисні копалини. Загальні риси клімату. Кліматичні пояси і типи клімату. Води суходолу. Природні зони. Висотна поясність Анд. Зміни природи материка людиною. Сучасні екологічні проблеми. Об'єкти природної і культурної спадщини. Населення. Держави Південної Америки.</p> <p>Практичні роботи: Позначення на контурній карті географічних об'єктів материка.</p> <p>Дослідження: Об'єкти Південної Америки, занесені до Списку природної і культурної спадщини ЮНЕСКО.</p>	<p>Учень називає (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) (за допомогою навідних запитань вчителя): характерні риси географічного положення материка; дослідників материка; найголовніші риси природи материка (співвідносить відповідні назви словесно, ЖМ, дактилем); наводить приклади (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) (за допомогою навідних запитань вчителя): форм рельєфу, кліматичних поясів, внутрішніх вод, ґрунтів, рослинності та тваринного світу Південної Америки, країн континенту (співвідносить відповідні назви словесно, ЖМ, дактилем); позначає і показує на карті: миси; моря; затоки; протоки; острови; низовини; плоскогір'я; гори; вулкани; річки; водоспади; озера; пустелі; держави та їх столиці (в межах теми вивчення); характеризує (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) (за допомогою навідних запитань вчителя): особливості географічного положення, типи клімату, найбільші річкові системи, природні зони Південної Америки; риси населення та його господарської діяльності в різних країнах; визначає: географічні координати; форми рельєфу за фізичною картою, кліматичні показники за тематичними картами, типи клімату за кліматодіаграмою; висотні пояси Анд за схемою, географічне положення країн за політичною картою; має уявлення про: особливості природних умов Південної Америки та Африки; закономірності поширення основних форм рельєфу, взаємозв'язки між геологічною будовою території і корисними копалинами, особливості розподілу температури та опадів на материку, прояв широтної зональності та висотної поясності в Андах; наслідки втручання людини в природні комплекси материка.</p>	<p>Формування навичок аналізувати та визначати причинно-наслідкові зв'язки у природі. Конкретизація та розширення уявлень про природні об'єкти. Збагачення словникового запасу на матеріалі теми, що вивчається. Розвиток пам'яті на предметно-образному і словесному матеріалі, що вивчається. Удосконалення навичок зорово-просторового сприйняття під час роботи з картографічним матеріалом. Розвиток вміння правильної будови речень; логічно вибудовувати описові повідомлення; навичок самостійних презентацій. Удосконалення умінь і навичок сприймати звернене мовлення, контролювати власну вимову.</p>
--	--	---

<p>Тема 5: Антарктида. Географічне положення. Міжнародний статус материка. Особливості водних мас Південного океану. Геологічна будова, рельєф, клімат, рослинний і тваринний світ Антарктиди. Природні багатства, їх використання. Екологічні проблеми материка. Сучасні наукові дослідження материка. Українська дослідна станція «Академік Вернадський». Антарктида й Антарктика.</p> <p>Практична робота: Позначення на контурній карті географічних об'єктів материка.</p> <p>Дослідження: Досягнення географічної науки у вивченні південної полярної області Землі.</p>	<p>Учень називає (<i>ЖМ, дактилем, по можливості словесно</i>) (<i>за допомогою навідних запитань вчителя</i>): характерні риси географічного положення материка; першовідкривачів материка; характерні риси природи Антарктиди, Антарктики; країни, що беруть участь в дослідженнях материка (<i>співвідносить відповідні назви словесно, ЖМ, дактилем</i>); позначає і показує на карті: моря; півострови; гори; вулкани (<i>в межах теми вивчення</i>); характеризує (<i>ЖМ, дактилем, по можливості словесно</i>) (<i>за допомогою навідних запитань вчителя</i>): особливості клімату, органічного світу Антарктиди та Південного океану; вплив льодовикового покриву на природу материка; має уявлення про: причини утворення суцільного покривного зледеніння; сучасний стан природи та природних багатств материка, роль географії в дослідженні Антарктики; вплив Антарктиди на природні особливості планети; добирає: інформацію про сучасні дослідження в Антарктиді.</p>	<p>Розширення словникового запасу термінологією за темою. Розвиток навичок аналізу причинно-наслідкових зв'язків в природі, що обумовлені впливом певних чинників. Формування самостійності під час виконання практичних робіт. Розвиток навичок добирати і використовувати додаткові джерела інформації. Розвиток сприймання і розуміння записів; навичок запам'ятовування і відтворення вивченого. Розвиток прагнення пізнавати природу Землі.</p>
---	--	---

<p>Тема 6. Північна Америка. Географічне положення. Історія відкриття та освоєння. Геологічна будова, рельєф, корисні копалини. Загальні риси клімату. Кліматичні пояси і типи клімату. Води суходолу. Природні зони. Висотна поясність. Зміни природи материка людиною. Сучасні екологічні проблеми. Об'єкти, занесені до Списку природної і культурної спадщини ЮНЕСКО. Населення. Держави.</p> <p>Практична робота: Позначення на контурній карті географічних об'єктів материка. Складання порівняльної характеристики різних типів клімату в межах кліматичного поясу.</p> <p>Дослідження: Розробка міні-проекту "Сучасна подорож природними об'єктами Північної Америки".</p>	<p>Учень називає (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) (за допомогою навідних запитань вчителя): характерні риси географічного положення материка; характерні риси природи Північної Америки; дослідників материка (співвідносить відповідні назви словесно, ЖМ, дактилем); наводить приклади (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) (за допомогою навідних запитань вчителя): форм рельєфу, кліматичних поясів, внутрішніх вод, типів ґрунтів, рослинності і тваринного світу Північної Америки; впливу господарської діяльності людей на природу; позначає і показує на карті: миси; затоки; острови; півострови; рівнини; гори; річки; водоспади; озера; держави та їх столиці (в межах теми вивчення); характеризує (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) (за допомогою навідних запитань вчителя): особливості географічного положення; основні риси рельєфу материка, типи клімату Північної Америки; води суходолу, природні зони, населення країн материка та його господарську діяльність; має уявлення про: залежність природи материка від особливостей його географічного положення та рельєфу, особливості освоєння материка людиною; вплив господарської діяльності людини на природні комплекси материка. розробляє: маршрут подорожі найцікавішими природними об'єктами Північної Америки.</p>	<p>Актуалізація знань та словникового запасу, набутого при вивченні природознавчих курсів. Збагачення словникового запасу відповідно до змісту теми. Розвиток сприймання і розуміння записів, розповіді (пояснення) вчителя; навичок запам'ятовування і відтворення вивченого. Розвиток вміння будувати логічні запитання та змістовні відповіді з теми вивчення. Формування самостійності під час виконання практичних і творчих робіт. Розвиток слухового сприймання за допомогою звукопідсилюючої апаратури індивідуального користування; автоматизація зчитування з губ.</p>
---	---	--

<p>Тема 7. Євразія. Географічне положення. Поділ Євразії на дві частини світу. Дослідження та освоєння материка. Рельєф, його формування. Корисні копалини. Загальні риси клімату. Кліматичні пояси та типи клімату (континентальні, сезонно-вологі й вологі). Води суходолу. Природні зони. Висотна поясність. Зміни природи материка людиною. Об'єкти, занесені до Списку природної і культурної спадщини ЮНЕСКО. Населення. Держави Європи та Азії.</p> <p>Практична робота: Позначення на контурній карті географічних об'єктів материка.</p> <p>Дослідження: Визначення типів клімату помірного кліматичного поясу за допомогою кліматодіаграм.</p>	<p>Учень називає (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) (за допомогою навідних запитань вчителя): особливості географічного положення материка; відомих дослідників і землепрохідців; характерні риси природи і населення Євразії (співвідносить відповідні назви словесно, ЖМ, дактилем); наводить приклади (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) (за допомогою навідних запитань вчителя): форм рельєфу, типів клімату, річок та озер, типів ґрунтів, рослинності і тваринного світу, країн (співвідносить відповідні назви словесно, ЖМ, дактилем); позначає і показує на карті: миси; моря; затоки; протоки; острови; півострови; гори; рівнини; низовини; плоскогір'я; нагір'я; вулкани; пустелі; річки; озера; держави та їх столиці (в межах теми вивчення); характеризує (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) (за допомогою навідних запитань вчителя): особливості географічного положення Євразії; основні риси рельєфу, розміщення корисних копалин; чинники формування клімату, кліматичні пояси і типи клімату: континентальні, сезонно-вологі та вологі; типи річок за їх живленням і режимом; розміщення природних зон Євразії; населення материка; має уявлення про: відмінності клімату і природних комплексів у межах помірного поясу Євразії; причини різноманітності природи Євразії, особливості освоєння материка людиною; наслідки сучасного впливу господарської діяльності людини на природу материка; визначає: розміри материка, за тематичними картами – риси клімату, рослинності і тваринного світу, напрямки господарської діяльності в країнах Європи та Азії.</p>	<p>Поповнення словникового запасу новою термінологією; розвиток навички побудови логічних висловлювань та запитань за темою, що вивчається. Розвиток пізнавальної активності; навички усвідомлювати та аналізувати причинно-наслідкові зв'язки в природі, обумовлені впливом певних чинників. Удосконалення навичок зорово-просторового сприйняттям під час роботи з картографічним матеріалом. Розвиток мовлення та слухового сприймання; звички самостійно стежити за власною вимовою. Автоматизація навички зчитувати з губ мовлення вчителя та учнів класу.</p>
--	--	---

<p>Розділ II. Океани.</p> <p>Тема 1. Особливості природи Світового океану.</p> <p>Рельєф дна Світового океану. Серединно-океанічні хребти, глибоководні жолоби, підводні рівнини. Водні маси (поверхневі та підводні), їх властивості, географічне поширення.</p> <p>Течії у Світовому океані, їх виникнення та переміщення. Карта океанічних течій.</p> <p>Закономірності поширення життя у Світовому океані. Океан і людина. Роль Світового океану у життєдіяльності людини.</p>	<p>Учень</p> <p>називає (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) (за допомогою навідних запитань вчителя): характерні риси рельєфу дна Світового океану, властивості водних мас, особливості переміщення океанічних течій, закономірності поширення живих організмів;</p> <p>наводить приклади (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) (за допомогою навідних запитань вчителя): форм рельєфу, течій, видів рослин і тварин, видів людської діяльності в океані;</p> <p>показує на карті: п'ять основних замкнутих кілець поверхневих течій;</p> <p>пояснює (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) (за допомогою навідних запитань вчителя): утворення серединно-океанічних хребтів та глибоководних жолобів, властивості водних мас, закономірності переміщень течій;</p> <p>має уявлення про: властивості водних мас різних частин Світового океану; роль Світового океану в житті людини; основні джерела й шляхи забруднення океанічних вод; наслідки впливу діяльності людей на екологічний стан Світового океану.</p>	<p>Актуалізація термінології, збагачення словникового запасу відповідно до змісту теми.</p> <p>Удосконалення навичок володіння зорово-просторовим сприйняттям під час роботи з картографічним матеріалом.</p> <p>Розвиток сприймання і розуміння записів, розповіді (пояснення) вчителя; навичок запам'ятовування і відтворення вивченого.</p> <p>Удосконалення навичок пошуку і використання додаткових джерел інформації.</p> <p>Розвиток слухового сприймання за допомогою звукопідсилюючих апаратів індивідуального користування упродовж уроку.</p>
--	--	--

<p>Тема 2. Тихий океан. Географічне положення океану. Історія відкриття та освоєння. Рельєф дна. Клімат і води. Органічний світ і природні ресурси. Вплив Тихого океану на природу сусідніх материків і життєдіяльність людей.</p> <p>Практична робота: Позначення на контурній карті течій Тихого океану.</p>	<p>Учень називає (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) (за допомогою навідних запитань вчителя): характерні риси географічного положення і природи Тихого океану, природні багатства, відомі географічні об'єкти – моря, затоки, протоки, острови, форми рельєфу (співвідносить відповідні назви словесно, ЖМ, дактилем); наводить приклади (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) (за допомогою навідних запитань вчителя): форм рельєфу дна, течій, видів рослин і тварин; позначає і показує на карті: течії (в межах теми вивчення); пояснює (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) (за допомогою навідних запитань вчителя): властивості водних мас та переміщень морських течій; особливості рельєфу дна та характерні риси клімату Тихого океану; своєрідність органічного світу (співвідносить відповідні назви словесно, ЖМ, дактилем); має уявлення про: основні джерела й шляхи забруднення океанічних вод; властивості водних мас різних частин Тихого океану; вплив Тихого океану на життя і діяльність людей на прибережних територіях.</p>	<p>Актуалізація знань та словникового запасу, набутого при вивченні природознавчих курсів. Збагачення словникового запасу відповідно до змісту теми. Розвиток сприймання і розуміння записів, розповіді (пояснення) вчителя; навичок запам'ятовування і відтворення вивченого; вміння будувати логічні запитання з теми. Формування самостійності під час виконання практичних та пошуку додаткової інформації з різних інформаційних джерел, навичок її аналізувати та узагальнювати. Розвиток слухового сприймання; Автоматизація контролю за власною вимовою.</p>
---	---	--

<p>Тема 3. Атлантичний океан. Географічне положення океану. Історія відкриття та освоєння. Рельєф дна. Клімат і води. Органічний світ і природні ресурси, їх використання. Охорона природи океану. Вплив Атлантичного океану на природні особливості сусідніх материків і життєдіяльність населення.</p> <p>Практична робота: Позначення на контурній карті географічних об'єктів Атлантичного океану.</p>	<p>Учень називає (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) (за допомогою навідних запитань вчителя): характерні риси географічного положення і природи Атлантичного океану, відомі географічні об'єкти (співвідносить відповідні назви словесно, ЖМ, дактилем); наводить приклади (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) (за допомогою навідних запитань вчителя): форм рельєфу дна, течій; представників органічного світу (співвідносить відповідні назви словесно, ЖМ, дактилем); позначає і показує на карті: підводні хребти; течії (в межах теми вивчення); характеризує (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) (за допомогою навідних запитань вчителя): типи клімату, різноманітність органічного світу; природні багатства та проблеми забруднення океану (співвідносить відповідні назви словесно, ЖМ, дактилем); пояснює (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) (за допомогою навідних запитань вчителя): особливості формування серединно-океанічних хребтів; властивості водних мас; вплив Атлантичного океану на природу материків і життєдіяльність людей; має уявлення про: переміщення океанічних течій у північних і південних частинах океану; види діяльності в морях Атлантичного океану, що омивають територію України.</p>	<p>Поповнення словникового запасу новою термінологією; розвиток навички побудови логічних висловлювань та запитань за темою, що вивчається. Розвиток пізнавальної активності; навички усвідомлювати та аналізувати причинно-наслідкові зв'язки в природі обумовлені впливом певних чинників. Удосконалення навичок зорово-просторового сприйняття під час роботи з картографічним матеріалом. Розвиток мовлення та слухового сприймання; звички самостійно стежити за власною вимовою.</p>
--	---	---

<p>Тема 4. Індійський океан. Географічне положення океану. Історія відкриття та освоєння. Рельєф дна. Клімат і води. Органічний світ і природні ресурси. Види господарської діяльності в океані. Охорона природи океану. Вплив Індійського океану на природні особливості сусідніх материків і життєдіяльність населення.</p> <p>Практична робота Позначення на контурній карті географічних об'єктів Індійського океану.</p>	<p>Учень називає (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) (за допомогою навідних запитань вчителя): характерні риси природи океану; наводить приклади (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) (за допомогою навідних запитань вчителя): форм рельєфу дна океану, течій, представників органічного світу (співвідносить відповідні назви словесно, ЖМ, дактилем); показує на карті: відомі географічні об'єкти; підводні хребти; течії (в межах теми вивчення); характеризує (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) (за допомогою навідних запитань вчителя): особливості формування рельєфу дна та клімату Індійського океану, властивості водних мас, руху океанічних течій; своєрідність органічного світу; має уявлення про: особливості географічного положення, природи Індійського океану порівняно з Тихим та Атлантичним океанами; відмінності в циркуляції водних мас в північній та південній частинах океану; вплив океану на сусідні материки і людської діяльності на природу океану.</p>	<p>Розширення словникового запасу відповідно до теми вивчення. Розвиток навичок аналізу причинно-наслідкових зв'язків в природі, що обумовлені впливом певних чинників. Розвиток самостійності під час виконання практичних робіт; навичок добирати і використовувати додаткові джерела інформації. Розвиток сприймання і розуміння записів; навичок запам'ятовування і відтворення вивченого.</p>
---	--	---

<p>Тема 5. Північний Льодовитий океан. Географічне положення Північного Льодовитого океану у високих широтах. Історія географічних досліджень океану. Рельєф дна. Клімат і води. Льодові умови океану. Органічний світ і природні ресурси. Вплив Північного Льодовитого океану на природні особливості сусідніх материків і життєдіяльність населення.</p> <p>Практична робота: Позначення на контурній карті географічних об'єктів Північного Льодовитого океану.</p>	<p>Учень називає (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) (за допомогою навідних запитань вчителя) природні особливості океану; наводить приклади (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) (за допомогою навідних запитань вчителя): форм рельєфу дна, представників органічного світу (співвідносить відповідні назви словесно, ЖМ, дактилем); показує на карті: вже відомі географічні об'єкти, а також підводні хребти; течії (в межах теми вивчення); характеризує (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) (за допомогою навідних запитань вчителя): своєрідність географічного положення, особливості природи, поширення органічного світу; має уявлення про: природні умови в західних і східних частинах океану; вплив географічного положення океану на клімат, властивості водних мас та їх переміщення; природні ресурси океану, можливості їх використання та наявні екологічні проблеми та освоєння океану.</p>	<p>Поповнення словникового запасу новою термінологією; розвиток навички побудови логічних висловлювань, коротких описів за темою, що вивчається. Розвиток сприймання і розуміння записів, розповіді (пояснення) вчителя; навичок запам'ятовування і відтворення вивченого. Удосконалення навичок пошуку і використання додаткових джерел інформації. Удосконалення навичок зорово-просторового сприйняття під час роботи з картографічним матеріалом. Розвиток мовлення та слухового сприймання; звички самостійно стежити за власною вимовою. Автоматизація навички зчитувати з губ мовлення вчителя та учнів класу.</p>
--	---	--

<p>Розділ III. Природа материків та океанів і людина.</p> <p>Тема 1. Природні ресурси материків та океанів. Класифікація природних ресурсів. Сфери використання природних ресурсів на материках і в океанах. Наслідки природокористування: порушення природної рівноваги, створення антропогенних ландшафтів.</p> <p>Тема 2. Екологічні проблеми материків та океанів. Забруднення навколишнього середовища. Види забруднення, основні джерела їх надходження. Міжнародне співробітництва у вирішенні екологічних проблем. Міжнародні організації з охорони природи.</p>	<p>Учень називає (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) (за допомогою навідних запитань вчителя): види природних ресурсів; основні типи природоохоронних територій, міжнародні організації з охорони природи; наводить приклади (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) (за допомогою навідних запитань вчителя): раціонального і нераціонального природокористування; змін природних комплексів під впливом людини; типів антропогенних ландшафтів, основних видів забруднення довкілля; (співвідносить відповідні назви словесно, ЖМ, дактилем); показує на карті: відомі з розділу «Материки» природоохоронні території, райони екологічного лиха (в межах тем вивчення); характеризує (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) (за допомогою навідних запитань вчителя): різні види забруднення природи; екологічні проблеми материків і океанів та можливі шляхи їх вирішення; має уявлення про: забруднення навколишнього середовища в різних регіонах Землі; причини порушення природної рівноваги; роль міжнародного співробітництва у вирішенні проблем взаємодії природи і суспільства.</p>	<p>Актуалізація словника термінів, набутого при вивченні курсу; розширення природничих уявлень. Розширення досвіду сприйняття фактів з об'єктивної дійсності. Розвиток вміння аналізувати взаємозалежності між подіями і явищами, порівнювати та розкривати причинно-наслідкові зв'язки; вміння будувати логічні висловлювання з теми. Розвиток вмінь використовувати набуті навички в різних змінних умовах. Розвиток слухового сприймання; автоматизація зчитування з губ.</p>
---	---	--